

Prof. Dr. Osman Şadi Yenen (1950–2024): Seçkin Bir Bilim İnsanı ve Yurtsever Bir Aydının Ardından

Prof. Osman Şadi Yenen (1950–2024): After a Distinguished Scientist and a Patriotic Intellectual

Haluk Eraksoy¹

¹ İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Emekli Öğretim Üyesi, İstanbul, Türkiye

ÖZET

Osman Şadi Yenen, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı adına askeri öğrenci olarak öğrenim gördüğü İ.Ü. İstanbul Tıp Fakültesi'ni 1974'te bitirdi. 1981'de Gülhane Askeri Tıp Akademisi (GATA)'nda İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Uzmanı oldu. 1986'da GATA Haydarpaşa Eğitim Hastanesi'nde Yardımcı Doçent kadrosuna atandı. 1990'da girdiği sınavı başarıyla Doçent unvanını aldı. 1993–2001 arasında Türk Klinik Mikrobiyoloji ve İnfeksiyon Hastalıkları Derneği'nin iki dönem Genel Sekreterliğini ve iki dönem Başkanlığını yaptı. Bu yıllarda Dernek bir uzmanlık derneği olma yolunda büyük bir ivme yakaladı. 1997 yılında Türk Silahlı Kuvvetleri'nden emekli oldu ve İ.Ü. İstanbul Tıp Fakültesi Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji (sonradan Tıbbi Mikrobiyoloji) Anabilim Dalı'nda açılan Profesör kadrosuna atandı. Birçok ulusal ve uluslararası bilimsel toplantının düzenlenmesinde görev aldı. Türkçe ve yabancı dilde yayımlanmış çok sayıda makalesi bulunan Prof. Dr. O. Şadi Yenen, çok sayıda kitapta bölümler kaleme aldı ve çeviri kitapları bölümler çevirdi. Yetiştirdiği pek çok tıp, tıpta uzmanlık, yüksek lisans ve doktora öğrencisine emeği geçti, yol gösterdi ve rol model oldu. 2009–2023 yılları arasında Türk Klinik Mikrobiyoloji ve İnfeksiyon Hastalıkları Derneği'nin yedi dönem Onur Kurulu üyeliğini yaptı. 2011–2017 yılları arasında Ulusal Kanal televizyonunda Bilim ve Toplum programını Prof. Dr. Kürşat Yıldız'la birlikte hazırlayıp sundu. 2016 yılında Türkiye Kan Merkezleri ve Transfüzyon Derneği tarafından Kutup Yıldızı Hizmet Ödülü sunuldu. İstanbul Üniversitesi öğretim üyeliği görevinden 11 Nisan 2017 tarihinde yaş haddinden emekli oldu. 8 Haziran 2024'te Muğla'da aramızdan ayrıldı.

Anahtar Sözcükler: Osman Şadi Yenen, infeksiyon hastalıkları, klinik mikrobiyoloji, Türk Klinik Mikrobiyoloji ve İnfeksiyon Hastalıkları Derneği, Gülhane Askeri Tıp Akademisi.

ABSTRACT

Osman Şadi Yenen graduated from İstanbul Faculty of Medicine, İstanbul University, where he studied as a military student, on behalf of the Turkish Naval Force in 1974. In 1981, he became a Specialist in Infectious Diseases and Clinical Microbiology at Gülhane Military Academy of Medicine (GATA). In 1986, he was appointed as Assistant Professor at GATA Haydarpaşa Training Hospital. He passed the exam in 1990 and received the title of Associate Professor. Between 1993 and 2001, he served as Secretary General and President of the Turkish Society of Clinical Microbiology and Infectious Diseases for two terms each. During these years, the Society gained great momentum towards becoming a specialist society. He retired from the Turkish Armed Forces in 1997 and he was appointed to the position of Professor at Department of Microbiology and Clinical Microbiology (later Medical Microbiology), İstanbul Faculty of Medicine, İstanbul University. He took part in the organization of many national and international scientific meetings. Prof. Dr. O. Şadi Yenen has many articles published in Turkish and foreign languages, and he wrote chapters in many books and translated chapters into translated books. He contributed, guided and became a role model for many medical, medical specialty, master and doctoral students he trained. Between 2009 and 2023, he served as a member of the Honorary Committee of the Turkish Society of Clinical Microbiology and Infectious Diseases for seven terms. Between 2011 and 2017, he prepared and presented "Bilim ve Toplum" (the Science and Society) program on Ulusal Kanal television with Prof. Dr. Kürşat Yıldız. In 2016, "Kutup Yıldızı" (the Pole Star) Service Award was presented by the Turkish Blood Centers and Transfusion Association. He retired from his position as a faculty member at İstanbul University on April 11, 2017, due to age limits. He passed away in Muğla on June 8, 2024.

Keywords: Osman Şadi Yenen, infectious diseases, clinical microbiology, Turkish Society of Clinical Microbiology and Infectious Diseases, Gülhane Military Academy of Medicine.

GİRİŞ

Çok yakınlarda yitirdiğimiz Prof. Dr. Osman Şadi Yenen, Türk Klinik Mikrobiyoloji ve İnfeksiyon Hastalıkları (Klinik) Derneği'nin, iki dönem Genel Sekreterliğini, sonra iki dönem Başkanlığını, daha sonra yedi dönem Onur Kurulu üyeliğini yapmış; Derneğin tarihinde derin izler bırakmış, çok seçkin bir bilim insanıydı. Hiç kuşku yok ki, onun *İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji* alanı için büyük bir özveriyle yaptığı hizmetler unutulmayacaktır. O, gerek Kan Bankacılığı ve Transfüzyon Tıbbı, gerekse Tıbbi Mikrobiyoloji disiplinlerine yaptığı çok önemli katkılarla da anılacaktır. Askeri Tıbbiyelerinin parlak bir temsilcisi olarak, yetiştiği ocağın mensupları onu övünçle anımsayacaklardır. Bu yazıda, uzun yıllar yakınında bulunmuş birisi olarak, onun yaşam öyküsünü özetlemeye ve Türk tıbbına hizmetlerini tanıtmaya çalışacağım.

ÖĞRENİM YAŞAMI

O. Şadi Yenen, 11 Nisan 1950 tarihinde Kahramanmaraş'ta doğdu. İlkokul ve ortaokulu Bilecik İli Bozüyük İlçesi'nde okudu. Lise öğrenimini İstanbul'da Haydarpaşa Lisesi'nde tamamladıktan sonra 1966 yılında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne girdi. Öğrenimini Deniz Kuvvetleri Komutanlığı adına askeri öğrenci olarak sürdürdü ve 1974 yılında İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi'nden *Tıp Doktoru* unvan ve diplomasını aldı.

ASKERİ HEKİMLİK DÖNEMİ

O. Şadi Yenen, 1974-1975 yıllarında Dz. Tbp. Tğm. olarak Ankara'da Gülhane Askeri Tıp Akademisi (GATA)'nda stajını tamamladı. 1975-1978 yılları arasında Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'nın çeşitli gemi ve kuruluşlarında Dz. Tbp. Ütgm. olarak çalıştıktan sonra, 1978'de GATA'da uzmanlık eğitimine başladı ve 1981 yılında *İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Uzmanı* oldu. Dz. Tbp. Yzb. rütbesine terfi eden O. Şadi Yenen, 1981-1983 yıllarında Kocaeli Gölcük Deniz Hastanesi'nde Uzman Hekim olarak görevlendirildi. 1983'te GATA'ya dönerek Müşavir Uzman Hekim ve Kan Bankası Müdürü olarak çalıştı. 1985 yılında Dz. Tbp. Bnb. rütbesine terfi etti ve atandığı İstanbul Çamlica Asker Hastanesi'nde 1986 yılına kadar Uzman Hekim olarak görev yaptı.

Resim 1. 1983 yılında Gülhane'de İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Uzmanı arkadaşlarıyla birlikte (soldan sağa: Hv. Tbp. Yzb. Zeki Küçükyavuz, Tbp. Yzb. Mustafa Akkaya, Tbp. Bnb. Ömer Can, Dz. Tbp. Yzb. O. Şadi Yenen).

ERKEN AKADEMİK DÖNEMİ

O. Şadi Yenen, akademisyenliğe Dz. Tbp. Bnb. iken 1986 yılında İstanbul'da GATA Haydarpaşa Eğitim Hastanesi'nde Yardımcı Doçent kadrosuna ve Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji Servis Şefliğine atanarak başladı. İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Servis Şefi Yrd. Doç. Dz. Tbp. Kd. Alb. Vural Güven 1988 yılında ayrılınca, vekaleten İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Servis Şefliğini de üstlendi. 1989 yılında girdiği Doçentlik Sınavı'nı başarılar *Klinik Bakterioloji ve İnfeksiyon Hastalıkları Anabilim Dalı'nda Doçent* unvan ve yetkisini aldı.

GATA Haydarpaşa Eğitim Hastanesi'nin onun yanında uzmanlık eğitimine başlayan ilk İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji asistanları, Dz. Tbp. Ütgm. Şaban Çavuşlu (1985), Svl. Tbp. Fatma Çuhadar (1986), Tbp. Ütgm. Serhan Sakarya (1989) ve Hv. Tbp. Ütgm. Hüsnü Altunay (1989); ilk Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji asistanı ise Tbp. Ütgm. Hakan Öztürkeri (1989) oldu.

1990 yılında Doç. Dz. Tbp. Yb. rütbesine terfi eden O. Şadi Yenen, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Servis Şefliğine asaleten atandı. Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji Servis Şefliğini Doç. Vet. Hek. Kd. Alb. Ömer Kocabeyoğlu'na devretti.

KLİMİK DERNEĞİ YÖNETİMİNDE GÖREV ALIŞI

1993 yılında Doç. Dz. Tbp. Alb. rütbesine terfi eden O. Şadi Yenen, o yıldan itibaren Türk Klinik Mikrobiyoloji ve İnfeksiyon Hastalıkları Derneği'nin yönetiminde yer alarak, Dördüncü (1993-1995) ve Beşinci (1995-1997) Dönem Genel Sekreterliğini yaptı. Bu iki dönemde, İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Uzmanlarının, 13 Haziran 1986 tarihinde kurulmuş olan Derneğe yönelişi belirgin bir biçimde arttı. Dernek de *İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji* uzmanlık alanına sahip çıkan bir nitelik kazanmaya başladı.

1995 yılında Türk Tabipleri Birliği (TTB) şemsiyesi altında TTB-Uzmanlık Dernekleri Koordinasyon (sonradan Eşgüdüm) Kurulu (TTB-UDKK)'nın kurulması, Türkiye'de "uzmanlık derneği" kavramının yaygın olarak kabul görmesini sağladı. O sıralarda Avrupa Birliği'ne üye olan ülkeler arasında işgücü hareketlerinin kolaylaştırılması, önemli bir hedef haline gelmiş; Avrupa Tıp Uzmanları Birliği (UEMS)'nin Türkiye'deki tıp dallarının ulusal otoritesi olarak tanıdığı TTB de kendisiyle uzmanlık dernekleri

ÖNE ÇIKANLAR

- Prof. Dr. Osman Şadi Yenen, 1993-2001 yıllarında Türk Klinik Mikrobiyoloji ve İnfeksiyon Hastalıkları (Klinik) Derneği'nin yönetiminde Genel Sekreter ve Başkan olarak yer aldı. Bu yıllarda İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Uzmanlarının Derneğe yönelişi belirgin bir biçimde arttı.
- Dernek üyeleri arasındaki bağları güçlendirmek ve *İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji* dalıyla ilgili Dernek görüşlerini savunmak üzere 1998 yılında yayımlanmaya başlanan *Klinik Bülteni*'nin başyazarlığını ilk sayıdan itibaren kaleme aldı.
- Kan Bankacılığı ve Transfüzyon Tıbbı alanına katkılarından dolayı, Türkiye Kan Merkezleri ve Transfüzyon Derneği tarafından kendisine 2016 yılında *Kutup Yıldızı Hizmet Ödülü* sunuldu.
- *Ulusal Kanal* televizyonunda 2011-2017 yılları arasında yayımlanan *Bilim ve Toplum* programını hazırlayıp sundu.
- Yurt içindeki birçok ulusal ve uluslararası bilimsel toplantının düzenlenmesinde görev aldı. Türkçe ve yabancı dilde çok sayıda makalenin yanı sıra çok sayıda kitapta bölümler kaleme aldı ve çevirdi. Yetiştirdiği pek çok tıp, tıpta uzmanlık, yüksek lisans ve doktora öğrencisine emeği geçti, yol gösterdi ve rol model oldu.

arasındaki eşgüdümü sağlamak üzere, bu kurulu oluşturmuştu. Türk Klinik Mikrobiyoloji ve İnfeksiyon Hastalıkları Derneği, yapılan çağrı üzerine bu kurulda görevlendirdiği temsilcileriyle *İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji* uzmanlık dalını temsil etmeye başladı. Ayrıca UEMS bünyesinde kurulmak üzere olan İnfeksiyon Hastalıkları Seksiyonu için görevlendirdiği temsilcilerini de TTB'ye bildirdi.

İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji'nin Bütünlüğüne Yönelik Tehditler

Bu sırada ülkemizde *İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji* uzmanlık eğitimi veren birimlerin hemen hepsini, değişik derecelerde de olsa, olumsuz yönde etkileyecek ve uzmanlık dalının bütünlüğünü tehdit eden bir süreç başladı. İlk olarak, 6 Mart 1995 tarihinde 50. T.C. Hükümeti (I. Çiller Hükümeti)'nin Sağlık Bakanı Dr. Doğan Baran'ın imzasıyla sunulan, güncellenmiş Tababet Uzmanlık Tüzüğü Tasarısı taslağının ekli çizelgesinde *İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji* dalı yerine "İnfeksiyon Hastalıkları" biçiminde bir ana dal gösterildi. Bu sürprizin ardından Dernek, kendisini iki yıldan uzun süren bir mücadelenin ortasında buldu ve yeni Tıpta Uzmanlık Tüzüğü'nün 11 Temmuz 1997 tarihinde Danıştay'ın onayından *İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji* dalının korunduğu biçimde geçmesini sağladı. Ancak bu tüzük yürürlüğe konulmayacak ve işbaşına gelen 55. T.C. Hükümeti (III. Yılmaz Hükümeti) tarafından askıya alınacaktır.

Kongre Enflasyonunun Önüne Geçme Girişimleri

1987 yılından beri, Ulusal Klinik Mikrobiyoloji ve İnfeksiyon Hastalıkları Kongrelerini, Türk Klinik Mikrobiyoloji ve İnfeksiyon Hastalıkları Derneği; Ulusal İnfeksiyon Hastalıkları Kongrelerini ise Türk Mikrobiyoloji Cemiyeti düzenlemekteydi. Doç. Dr. O. Şadi Yenen, iki derneğin uzlaşısıyla son kez düzenlenmesine önceden karar verilmiş olan 5. *Ulusal İnfeksiyon Hastalıkları Kongresi* (4-6 Eylül 1995, İstanbul)'nin Düzenleme Kurulu Başkanlığını üstlendi. Bu kongreden sonra iki dernek, kongrelerinin düzenlenmesiyle ilgili olarak 1996 yılından 2010 yılına kadar süren bir işbirliği içine girecektir.

SİVİL ÖĞRETİM ÜYELİĞİNE GEÇİŞİ

Doç. Dr. O. Şadi Yenen, 1997 yılında Dz. Tbp. Kd. Alb. rütbesiyle Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK)'nden emekli oldu ve İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji (sonradan Tıbbi Mikrobiyoloji) Anabilim Dalı'nda açılan *Profesör* kadrosuna atandı. Burada Viroloji ve Temel İmmünoloji Bilim Dalı'nda görev aldı. Hastane İnfeksiyonu Kontrol Komitesi Başkanlığını da üstlendi.

KLİMİK DERNEĞİ'NDE BAŞKANLIK DÖNEMİ

Prof. Dr. O. Şadi Yenen, Türk Klinik Mikrobiyoloji ve İnfeksiyon Hastalıkları Derneği'nin Altıncı (1997-1999) ve Yedinci (1999-2001) Dönem Başkanlığını yaptı. Art arda bu iki dönemde Dernek bir uzmanlık derneği olma yolunda büyük bir ivme yakaladı. Altıncı Dönem Yönetim Kurulu'nca sunulan, Dernek tüzüğüne "İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Yeterlilik Kurulu kurulmasına ilişkin" bir fıkra eklenmesi önerisini, Dernek Genel Kurulu oybirliğiyle kabul etti. Türkiye'nin birçok ilindeki üyeleri bir araya getirmek üzere toplantılar başlatıldı. Bunlar arasında özellikle *Doğru Antibiyotik Kullanımı* başlığı altında 17 ayrı ilde zincir biçiminde düzenlenmiş monotematik toplantılara ağırlık verildi. *Okul* adı altındaki etkinliklerin ilkinin düzenlenmesi ve Çalışma Gruplarının kurulması, yaşama geçirilen yenilikler arasındaydı. İstanbul'dakilerin yanı sıra Ankara'da da aylık bilimsel toplantılar düzenlenmeye başlandı.

Resim 2. XXV. Türk Mikrobiyoloji Kongresi (8-11 Eylül 1992, Bursa)'ne katılan emekli ve muvazzaf Gülhanelilerle birlikte (ilk sıra, soldan sağa: O. Şadi Yenen, Sabri Güngör, Kaya Kılıçturgay, İsmail Hakkı Dünder, Feridun Gökırmak, Okan Töre; ikinci sıra, soldan sağa: Ayhan Kubar, Fikret Tüblük, Bülent Baysal, Namık Kemal Sarıgül, Mehmet Tanyüksel, M. Fevzi Özsoy; üçüncü sıra, soldan sağa: Nafiz Koçak, Mustafa Özyurt).

Resim 3. Kongre Başkanı Doç. Dr. Tbp. Alb. O. Şadi Yenen (solda), 5. İnfeksiyon Hastalıkları Kongresi (4-6 Eylül 1995, İstanbul)'nin Açılış Töreni'nde Kongre Genel Sekreteri Doç. Dr. Haluk Eraksoy (sağda)'la birlikte.

Resim 4. Doç. Dr. O. Şadi Yenen (sağ başta), 5. İnfeksiyon Hastalıkları Kongresi (4-6 Eylül 1995, İstanbul) hazırlıkları sırasında Türk Mikrobiyoloji Cemiyeti Başkanı Prof. Dr. Özdem Anğ (ortada) ve Doç. Dr. Haluk Eraksoy (sol başta)'la birlikte.

Resim 5. Doç. Dz. Tbp. Alb. O. Şadi Yenen, Türk Silahlı Kuvvetleri'nden emekli olmadan önce.

Resim 6. Türk Klinik Mikrobiyoloji ve İnfeksiyon Hastalıkları (Klimik) Derneği Başkanı Prof. Dr. O. Şadi Yenen (sağ başta), (onun sağından itibaren) Genel Sekreter Prof. Dr. Haluk Eraksoy, Sayman Uzm. Dr. Serdar Özer, Yedinci Dönem (1999-2001) Yönetim Kurulu üyeleri Prof. Dr. Emin Tekeli, Prof. Dr. Ayşe Willke ve Uzm. Dr. Engin Seber'le birlikte.

Klimik Bülteni'nde Ses Getiren Başyazılar

Ekim 1998'de *İletişimsiz örgütlülük olmaz!* düsturuyula bir yandan Türk Klinik Mikrobiyoloji ve İnfeksiyon Hastalıkları Derneği üyeleri arasındaki bağları güçlendirmek, bir yandan da *İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji* dalyıyla ilgili Dernek görüşlerini savunmak üzere *Klimik Bülteni* yayımlanmaya başladı. Prof. Dr. O. Şadi Yenen, Derneğin *Klimik Dergisi*'nden sonraki bu ikinci yayın organının başyazılarını ilk sayıdan itibaren kaleme aldı. Kendine özgü üslubuyla renklendirdiği başyazıların çarpıcı başlıkları vardı.

“*Kendi durumunun farkında olmak*” başlıklı makalesinde, gelişmekte olan ülkelerdeki bilimsel faaliyetlerin aktörü olan uzmanların “kendi

durumlarının farkında olmayışlarını” besleyen iki temel neden olduğunu; bunlardan birinin bilim felsefesi yaklaşımı yoksunluğu, diğerinin ise ulusal kültür ve tarih bilinci yoksunluğu olduğunu vurgulamıştı. “*Akılın evcilleştirilmesi ya da uygulamaların piyasalaştırılması*” başlıklı makalesinde de “gelişmiş Batı ülkelerinde hazırlanmış kılavuzları temel almakla, ülkemizdeki tıp uygulamalarında başarılı olunup olunamayacağını” sorgulamış, “başka koşulların ürünü olan süreçleri kopya etmenin, işe yaramayacak reçetelerle zaman yitirmek” olacağını altını çizmiş ve bu duruma düşmeyi “akılın evcilleştirilmesi” benzetmesiyle eleştirmişti. “*Bakterilerin antibiyotiklerle dansı: Müziği kim çalıyor*” başlıklı kapsamlı makalesinde ise “antibiyotikler, herhangi bir ‘mal’ olarak değerlendirildikleri sürece, direnç sorunuyla başa çıkılabilir mi?” sorusunun yanıtını aramıştı. *Klimik Bülteni*'nin dolu dolu diyebileceğimiz ilk 11 sayısı, Derneğin internet sitesinden bugün de ulaşılabilir durumdadır.

Tehditlere Karşı Girişilen Örgütlü Mücadele

Danıştay'ın onayından *İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji* dalının korunduğu biçimde geçmesi sağlanan tüzük tasarısı, işbaşına gelen 55. T.C. Hükümeti (III. Yılmaz Hükümeti) tarafından askıya alınınca Dernek, üyelerini de örgütleyerek âdeta sil baştan mücadeleye başladı; ancak Derneğin görünüşte “resmi otoritelere karşı” yürüttüğü bu mücadele, hiç de çabuk sonuçlanmayacaktır.

Bu arada Yükseköğretim Kurulu, alternatif bir uzmanlık tüzüğü çalışması başlatmış; hazırlanan raporu inceleyen Üniversitelerarası Kurul'un Tıp-Sağlık Bilimleri Eğitim Konseyi'nin oluşturduğu bir komisyon, 21 Haziran 1998'de *İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji* ana dalının “İnfeksiyon Hastalıkları” halinde “İç Hastalıkları” ana dalının bir yan dalı haline getirilmesi yönünde bir karar almıştı. Ancak Derneğin eşgüdümünde yürütülen şiddetli bir itiraz kampanyası sonucunda bu konu rafa kalktı.

Prof. Dr. O. Şadi Yenen, 1999-2001 yılları arasında TTB-UDKK (sonradan TTB-UDEK)'da Yürütme Kurulu üyesi olarak görev aldı.

İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Dalı Yine Hedefte!

Bu arada 56. T.C. Hükümeti (IV. Ecevit Hükümeti) döneminde yürütülen müzakerelerde, *İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji* ana dalının bütünlüğü üzerinde bir uzlaş sağlanmışken, Sağlık Bakanlığı'nca 1 Mart 1999'da yeniden hazırlanan Tıpta Uzmanlık Tüzüğü Tasarısı taslağında *İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji* ana dalı, bu kez de “İnfeksiyon Hastalıkları” ana dalı haline indirildi. Daha sonraki 57. T.C. Hükümeti (V. Ecevit Hükümeti) döneminde, verilen uzunca bir aradan sonra Ocak 2000'de yeniden değiştirilen Tıpta Uzmanlık Tüzüğü Tasarısı'nda *İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji* ana dalı yine “İnfeksiyon Hastalıkları” olarak gösterildi.

Sonunda Tıpta Uzmanlık Tüzüğü, Derneğin yedi yılı bulan bütün çabalarına karşın, 14 Mayıs 2002'de bu “çarpık” haliyle kabul edilecektir. Ayrıca *İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji*, ilk kez Haziran 2001'de Doçentlik Bilim Alanları arasında da bütünleşik bir alan olarak yer almayacaktır. Derneğin girişeceği yoğun hukuk mücadelesinin sonuçlanıp, *İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji* dalının üzerinde gezinen kara bulutların dağılması için, bir yedi yıl daha geçmesi gerekecektir. *İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji* dalının bütünlüğünü yeniden teslim eden Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği, ancak 60. T.C. Hükümeti (II. Erdoğan Hükümeti) döneminde 18 Temmuz 2009 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girecektir. Doçentlik Bilim Alanının, *İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji* olarak, uzmanlık dalının adıyla bire bir örtüşen, tek ve bütün bir biçimde düzenlenmesi ise Nisan 2011'i bulacaktır.

ANKARA'DAKİ YÖNETİCİLİK DÖNEMİ

Dernek yönetimindeki görev süresi 22 Mart 2001 tarihinde sona ermiş olan Prof. Dr. O. Şadi Yenen, 2002-2003 yıllarında, TSK yararına faaliyet gösteren vakıfların ortak olduğu, Ankara'daki Kansaş Kan ve Sağlık Hizmetleri A.Ş. Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu üyesi olarak görev yaptı. 2003 yılında yine TSK yararına faaliyet gösteren vakıfların ortak yatırımı olan Turktıpsan A.Ş.'nin kuruluşunda Kurucu Genel Müdür ve Yönetim Kurulu üyesi olarak görev aldı. Şirketin parenteral solüsyon üretim tesisinin kuruluşunu gerçekleştirdikten sonra, Temmuz 2004'te Ankara'dan İstanbul Üniversitesi'ndeki kadrosuna geri döndü.

KLİMİK DERNEĞİ ONUR KURULU ÜYELİĞİ VE TKMTD KUTUP YILDIZI HİZMET ÖDÜLÜ

Prof. Dr. O. Şadi Yenen, Türk Klinik Mikrobiyoloji ve İnfeksiyon Hastalıkları Derneği'ne katkı ve desteğini, yönetimde yer almadığı dönemlerde de sürdürdü. Dernek üyeliğinden çıkarılmayı gerektiren hususlara açıklık getiren değişikliklerin görüşülmesi için 2 Ekim 2006'da yapılan Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı'nda söz aldı. Onuncu Dönem Yönetim Kurulu'nun sunduğu ve oybirliğiyle kabul edilecek olan Tüzük Tasarısını değerlendiren ve toplantı tutanağına da geçen konuşmasında, örgütsel yapıya ihanetin asla affedilemeyeceğini; Derneğin, varlığını sürdürmek istiyorsa, mutlaka bütün örgütlerin yapması gerektiği gibi, ihanet edenleri cezalandırması gerektiğini belirtti.

Prof. Dr. O. Şadi Yenen, Türk Klinik Mikrobiyoloji ve İnfeksiyon Hastalıkları Derneği'nin On İkinci (2009-2011), On Üçüncü (2011-2013), On Dördüncü (2013-2015), On Beşinci (2015-2017), On Altıncı (2017-2019), On Yedinci (2019-2021) ve On Sekizinci (2021-2023) Dönem Onur Kurulu Üyeliğini yaptı.

Türkiye Kan Merkezleri ve Transfüzyon Derneği (TKMTD) Yönetim Kurulu tarafından Kan Bankacılığı ve Transfüzyon Tıbbı alanına uzun yıllar gönüllü olarak emek vermesinden ve katkılarından dolayı kendisine 2016 yılında *Kutup Yıldızı Hizmet Ödülü* sunuldu.

DİĞER ÇALIŞMALARI

Prof. Dr. O. Şadi Yenen, 2000 yılında yapılan İstanbul Tabip Odası seçimlerinde TTB Büyük Kongre Delegesi seçildi ve 2002 yılına kadar bu görevi yerine getirdi.

Prof. Dr. O. Şadi Yenen, yurt içi ve yurt dışı birçok bilimsel toplantı, kurs ve kongrede çok sayıda bildiri sundu, konferanslar verdi ve oturumlar yönetti. Yazılı ve görsel medyada bilimsel açıklamaları yer aldı. Cenevre'deki Birleşmiş Milletler ofisinde her yıl yapılan *Biological Weapons Convention* toplantılarında Meeting of State Parties ve Meeting of Experts oturumlarına 2009-2013 yıllarında Türkiye Delegasyonu üyesi olarak katıldı ve Türkiye adına sunumlar yaptı.

Prof. Dr. O. Şadi Yenen, 2011-2017 yılları arasında *Ulusal Kanal* televizyonunda her hafta pazar günleri yayımlanan *Bilim ve Toplum* programını Prof. Dr. Kürşat Yıldız'la birlikte hazırlayıp sundu. Programda çoğuyla kişisel dostluklarının da olduğu Prof. Dr. Tahsin Yücel, Prof. Dr. Doğan Kuban, Prof. Dr. Afşar Timuçin, Prof. Dr. Cüneyt Akalın, Prof. Dr. Ataol Behramoğlu, Prof. Dr. Celal Şengör, Prof. Dr. M. Tefvik Özcan, Prof. Dr. Şaduman Halıcı, Dr. Alev Coşkun, Özdemir İnce, Sunay Akın, Mehmet Atay, Ahmet Yavuz gibi konukları ağırladı. Her biri kendi alanının doruğundaki bu konuklarla, bazılarını internetten bugün de ulaşılabilen ufuk açıcı söyleşiler yaptı.

Prof. Dr. O. Şadi Yenen, yurt içindeki birçok ulusal ve uluslararası bilimsel toplantının düzenlenmesinde görev aldı. Federation of European Micro-

Resim 7. VII. Tıpta Uzmanlık Eğitimi Kurultayı (1-2 Aralık 2001, İstanbul)'nda.

Resim 8. Klimik 2017 sırasında kendisinden sonraki Türk Klinik Mikrobiyoloji ve İnfeksiyon Hastalıkları Derneği Başkanlarıyla birlikte (soldan sağa: Prof. Dr. Celal Ayaz, Prof. Dr. Haluk Eraksoy, Prof. Dr. O. Şadi Yenen, Prof. Dr. Önder Ergönül, Prof. Dr. Alpay Azap).

biological Societies (FEMS) adına *Hepatitis C Virus and Its Infection* (28 Haziran-2 Temmuz 1993, İstanbul) ve *Recent Advances in the Diagnosis of Viral Diseases* (20-22 Temmuz 1995, İstanbul) simpozyumlarının düzenlenmesinin sorumluluğunu üstlendi. *1st World Congress on Vaccines and Immunization* (25-30 Nisan 1998, İstanbul) kongresinin Düzenleme Kurulu Genel Sekreterliğini ve *11th European Congress of Clinical Microbiology and Infectious Diseases* (1-4 Nisan 2001, İstanbul) kongresinin Düzenleme Kurulu Başkan Yardımcılığı görevlerini yaptı. International Union of Microbiological Societies (IUMS)'in *XIIth International Congress of Bacteriology and Applied Microbiology* (5-9 Ağustos 2008, İstanbul), *XIIth International Congress of Mycology* (5-9 Ağustos 2008, İstanbul) ve *XIVth International Congress of Virology* (10-15 Ağustos 2008, İstanbul) kongrelerinin Düzenleme Kurullarında yer aldı.

Resim 9. Klimik 2019 sırasında yapılan 17. Olağan Genel Kurul Toplantısı'nda.

Türkçe ve yabancı dilde yayımlanmış çok sayıda makalesi bulunan Prof. Dr. O. Şadi Yenen, ülkemizde kendi alanında yayımlanan çok sayıda kitapta bölümler kaleme aldı ve çeviri kitapları bölümler çevirdi. Yetiştirdiği pek çok tıp, tıpta uzmanlık, yüksek lisans ve doktora öğrencisine emeği geçti, yol gösterdi ve rol model oldu.

EDİTÖRLÜĞÜNÜ YAPTIĞI YAYINLAR

Prof. Dr. O. Şadi Yenen, aşağıdaki kitapların editörlüğünü ve dergilerin konuk editörlüğünü yaptı:

- Pamir F, Gedikoğlu G, Yenen OŞ, eds. Kan Transfüzyonu Endikasyonları ve Kan Bankaları Sorunları. İstanbul: Türkiye Kızılay Derneği Kan Programı Yayınları, 1988.
- Yenen OŞ, Zuckerman AJ, eds. Special issue: Papers presented at the FEMS Symposium on the Hepatitis C Virus and Its Infection (İstanbul, Turkey, 29 June-1 July 1993). FEMS Microbiol Rev. 1994; 14(3).
- Eraksoy H, Yenen OŞ, eds. 5. Ulusal İnfeksiyon Hastalıkları Kongresi (4-6 Eylül 1995, İstanbul) Kongre Kitabı. İstanbul: Türk Mikrobiyoloji Cemiyeti Yayını No 23, 1995.
- Yenen OŞ, Leinikki P, eds. Special Issue: Recent Advances in the Diagnosis of Viral Diseases. Clin Diagn Virol. 1996; 5(2-3).
- Eraksoy H, Yenen OŞ, eds. İnfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji 2000. İstanbul: Klinik Mikrobiyoloji ve İnfeksiyon Hastalıkları Derneği, 2000.
- Anđ O, Yenen OŞ, Eraksoy H, eds. 11th European Congress of Clinical Microbiology and Infectious Diseases (İstanbul, Turkey, 1-4 April 2001) Abstracts. Clin Microbiol Infect. 2001; 7(Suppl. 1).
- Yenen OŞ, ed. Pandemik İnfluenza A (H1N1) 2009. İstanbul Tıp Fak Derg. 2010; 73(Suppl. 1).
- Yenen OŞ, Badur S, eds. Pandemi ve COVID-19. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2020.

Resim 10. Tarihi Cumhuriyet Meyhanesi'nde pencere kenarındaki masasında dostlarından bazılarıyla birlikte (soldan sağa: Prof. Dr. Mehmet Tevfik Özcan, Osman Selim Kocahanoğlu, Prof. Dr. O. Şadi Yenen, Mehmet Atay, Dr. Alev Coşkun, Prof. Dr. Afşar Timuçin).

Prof. Dr. O. Şadi Yenen, aşağıdaki çeviri kitapların da çeviri editörlüğünü yaptı:

- Yenen OŞ, çev. ed. Kan Transfüzyonu: Temel Bilgiler (Marshall M, Bird T. Blood Loss and Replacement). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi, 1987.
- Yenen OŞ, çev. ed. Jawetz, Melnick ve Adelberg Tıbbi Mikrobiyoloji (Jawetz, Melnick & Adelberg's Medical Microbiology. 26th ed.). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri, 2014.
- Yenen OŞ, çev. ed. Jawetz, Melnick ve Adelberg Tıbbi Mikrobiyoloji (Jawetz, Melnick & Adelberg's Medical Microbiology. 28th ed.). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri, 2023.

EMEKLİLİK DÖNEMİ VE ARAMIZDAN AYRILIŞI

Prof. Dr. O. Şadi Yenen, İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi öğretim üyeliği görevinden 11 Nisan 2017 tarihinde yaş haddinden emekli oldu ve eşi avukat Yıldız Köker-Yenen'le Marmaris'e yerleşti. Marmaris'te değişik sivil toplum kuruluşlarında grip ve COVID-19 pandemisi gibi konularda aydınlatıcı konuşmalar yaptı. 22 Mart 2022'de Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi bünyesinde yer alan Muğla Tazelenme Üniversitesi'nin 60 yaş üstü öğrencilerine "Mikrobiyoloji Felsefi Bakışa Ne Kazandırır?" başlıklı konferansı verdi.

Yıllar önce başlangıç dönemindeyken savuşturduğu amansız hastalık, ne yazık ki 2023 yılında yine yakasına yapıştı ve gösterilen bütün tıbbi çabalara karşın, 8 Haziran 2024'te Muğla'da onu aramızdan aldı. Türk tıp camiası, köklü bir çınarının devrilmesiyle derinden sarsıldı. Dernek çevrelerinin yanı sıra basında ve sosyal medyada da dostlarının onun hakkındaki düşünceleri yer aldı.

Prof. Dr. O. Şadi Yenen için 10 Haziran 2024 Pazartesi günü Marmaris Armutalan Merkez Camisi'nde kılınan ikinci namazının ardından askeri tören yapıldı. Eşi Av. Yıldız Köker-Yenen, kız kardeşi Ayşe Ercel, ilk asistanlarından Prof. Dr. Şaban Çavuşlu, Prof. Dr. Serhan Sakarya, Uzm. Dr. Hüsnü Altunay, Uzm. Dr. Muzaffer Turunç ve Uzm. Dr. Rıza Güneri, *Bilim ve Toplum* televizyon programındaki ortağı Prof. Dr. Kürşat Yıldız, TKMTD'yi temsilen Prof. Dr. Mahmut Bayık ve Uzm. Dr. Ramazan Uluhan, Dokuz Eylül Üniversitesi'nden Prof. Dr. Hüseyin Baskın, hukukçu Prof. Dr. Mehmet Tevfik Özcan, sendikacı Mehmet Atay ve çok sayıda Marmarisli dostuyla birlikte, Marmaris Armutalan Mezarlığı'nda onu son yolculuğuna uğurladık.

BİR DOSTUNUN GÖZÜNDEN

Kendisiyle karşılaşanlar üzerinde bıraktığı ilk izlenim -biraz da ses tonunun etkisiyle- genellikle sert bir mizacının olduğuydu. Oysa onunla yakınlaştıklarında, hoşgörülü, sevecen ve yer yer mizah dolu yanına tanık olurlardı. Dostlarını Tarihi Cumhuriyet Meyhanesi'nde pencere kenarındaki masada bir araya getirmeyi çok severdi. Dostlarıyla buluştuğu bir başka mekân da Hatay Restoranı'dı.

Prof. Dr. O. Şadi Yenen'le yıllarca omuz omuza çalıştık. Ondan çok şey öğrendim. Bildiklerini cömertçe paylaşan, ama öğrenmeye de susamış bir kişiliğe sahipti. Tam bir kitap kurduydu. Elbette ödün veremeyeceği konular vardı. Doğru bildiklerini, zarafeti elden bırakmaksızın, büyük bir ciddiyet içinde ve coşkuyla savunurdu. Yurtsever bir aydın, kararlı bir Cumhuriyetçi ve ufku çok geniş bir bilim insanıydı. Anısı önünde saygıyla eğiliyorum.

Danışman Değerlendirmesi

Bağımsız dış danışman.

Yazar Katkıları

Fikir/Kavram – H.E.; Tasarım – H.E.; Denetleme – H.E.; Veri Toplama ve/veya İşleme – H.E.; Analiz ve/veya Yorum – H.E.; Literatür Taraması – H.E.; Makale Yazımı – H.E.; Eleştirel İnceleme – H.E.

Çıkar Çatışması

Yazar herhangi bir çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek

Yazar finansal destek beyan etmemiştir.

KAYNAKLAR

1. Ataç A, ed. Gülhane Askeri Tıp Akademisi 100. Yılında. Ankara: Ajans-Türk Basın ve Basım A.Ş., 1998: 201-2, 484-5, 551.
2. Bayındır O. Türk Tabipleri Birliği-Uzmanlık Dernekleri Koordinasyon Kurulu (TTB-UDKK) ve tarihi. TTB-UDKK Bülten. 2006;1:5-9.
3. Eraksoy H. Tıpta uzmanlık tüzüğü tasarılarında enfeksiyon hastalıkları ve klinik mikrobiyoloji dalının durumu: Kronolojik bir değerlendirme (1995-2000). Klimik Bülteni. 2000;9:3-6.
4. Eraksoy H. Türk Klinik Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları Derneği: 30 yılın panoraması (1986-2016). In: Eraksoy H, Ergönül Ö, eds. Türk Klinik Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları Derneği 30.Yıl. İstanbul: Türk Klinik Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları Derneği, 2017:2-23.
5. Eraksoy H. Düünden bugüne Türk Klinik Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları (Klimik) Derneği: 37 yılın özeti. In: XIII. Ulusal Viral Hepatit Simpozyumu: Viral Hepatit Eliminasyonu Sürecinde Özel Hasta Grupları (29 Eylül-1 Ekim 2023, Kayseri) Özet Kitabı. İstanbul: Türk Klinik Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları Derneği, 2023:8-15.
6. Yenen OŞ. Kendi durumunun farkında olmak. Klimik Bülteni. 1999;2:1,15.
7. Yenen OŞ. Aklın evcilleştirilmesi ya da uygulamaların piyasalaştırılması. Klimik Bülteni. 1999;3:1,23.
8. Yenen OŞ. Bakterilerin antibiyotiklerle dansı: Müziği kim çalıyor? Klimik Bülteni. 2000; 8:1, 34-6.
9. Yenen OŞ. TTB-UDKK aynasında uzmanlık dernekleri. Toplum ve Hekim. 2001;16(1):42-5.